

Obnovenie archeologického výskumu na Molpíri v Smoleniciach

**PhDr. S. Stegmann-Rajtár, CSc.,
Archeologický ústav SAV**

(2. - 31.7.2008)

výskum s podporou vládnych prostriedkov

Archeológovia po dlhšej dobe v roku 2008 opäť obnovili výskum na hradisku Molpír v Smoleniciach, okr. Trnava. Realizoval sa v medzinárodnej spolupráci medzi Archeologickým ústavom SAV v Nitre a Fridrich Wilhelms-Universität v Bonne. Pracovný tím doplnili aj študenti archeológie z univerzít v Bratislave a v Nitre. Terénne práce sa realizovali z finančných prostriedkov na podporu archeologického výskumu uvoľnených vládou SR. Archeologický výskum sa stretol tiež s podporou Kongresového centra SAV na zámku v Smoleniciach, ako aj s veľkým záujmom a podporou starostu obce Smolenice, ktorý privítal aktivitu archeológov v regióne.

Národnú kultúrnu pamiatku Molpír skúmal Archeologický ústav SAV už v rokoch 1963 – 71 (Mikuláš a Sigríd Dušekovci). Už vtedy sa zistilo, že ide o významné hradisko v Malých Karpatoch, intenzívne osídlené vo viacerých obdobiach praveku a včasnej doby historickej. Výnimočné postavenie malo toto miesto najmä v staršej dobe železnej (8. – 7. storočie pred Kr.), kedy bol Molpír vybudovaný na križovatke obchodných ciest a plnil funkciu centrálného hradiska s rozvinutým hospodárskym a nábožensko-kultovým životom. Vznikol na strategicky veľmi výhodnom mieste, kadiaľ viedla obchodná cesta spájajúca juhovýchodnú a severnú Európu. Blízkosť Jablonického priesmyku umožňovala aj bezprostredné prepojenie a kultúrny kontakt medzi Považím a Pomoravím. Bohaté nálezy z Molpíra dokladajú rôznorodé kultúrne kontakty s blízkymi a vzdialenými oblasťami Európy, ktoré sú doložené v nálezovom materiáli z hlíny, bronz, železa, kostí a parohoviny, ale aj skla a jantáru. Kľúčový význam majú niektoré unikátne predmety, ktoré majú paralely v juhovýchodnej Európe a v Sedmohradsku, ako aj na hornom Dunaji.

Obnovený archeologický výskum pod vedením S. Stegmann-Rajtárovej doložil okrem osídlenia v staršej dobe železnej (halštatskej) aj keltské a včasnostredoveké osídlenie. Cieľom výskumu v roku 2008 preto bolo detailnejšie rozpoznať stratigrafiu na lokalite a definovať jednotlivé obdobia osídlenia. Presná dokumentácia sídliskových štruktúr nám umožnila vytvoriť si obraz o vývoji osídlenia a bohatý nálezový materiál nám celkove priblížil život obyvateľov na hradisku. Už obmedzený rozsah terénnych prác jednoznačne potvrdil, že ide o významné miesto, ktoré je na základe unikátnych nálezov dôležité nielen pre Slovensko, ale aj pre celú strednú Európu. Práve v období formovania sa staršej doby železnej dochádzalo k prvému kultúrnemu zjednoteniu stredoeurópskej oblasti, ktorého súčasťou bolo aj územie západného Slovenska.

Plocha výskumu 1/2008

Dokumentovanie sektoru C

Južný profil

Múr v sektore G

Detailný pohľad - kamenný brúsik

Detailný pohľad – jelení paroh

Detailný pohľad – bronzový hrot šípu